

JAPONIA – PRZYMUSOWE OTWARCIE

Mikasa – flagowy okręt floty japońskiej w bitwie pod Cuszimą

Okręt, zbudowany na japońskie zamówienie w brytyjskiej stoczni, był na początku XX w. jednym z najnowocześniejszych i najlepiej uzbrojonych pancerników na świecie. Dziś jako okręt-muzeum jest eksponowany w porcie w Yokosuce.

cesarza. Po kilkuset latach władza cesarska odzyskała znaczenie polityczne. Młody monarcha **Mutsuhito** przybrał imię **Meiji** (jap. oświecone rządy). Po śmierci władcy w 1912 r. okres jego rządów został nazwany **epoką Meiji**.

REFORMY EPOKI MEIJI

Nowy cesarz rozumiał konieczność zreformowania kraju. Ponieważ Japonia musiała nadgonić wielowiekowe zapóźnienie, nie było czasu na tworzenie własnych, oryginalnych rozwiązań. Zdecydowano się zatem skopiować najlepsze wzorce podpatrzone w rozwiniętych państwach zachodnich. W latach siedemdziesiątych XIX w. do Europy Zachodniej i Stanów Zjednoczonych wysłano misję, której członkowie mieli zapoznawać się z ustrojem politycznym, gospodarką i kulturą odwiedzanych krajów, a następnie przeszczepić je na grunt japoński. Na europejskich i amerykańskich uniwersytetach pojawiło się wielu studentów z Japonii.

Proces **westernizacji*** objął wiele dziedzin życia. Zreformowano m.in. administrację, sądownictwo, służbę zdrowia, szkolnictwo (wprowadzono powszechny obowiązek szkolny, a studentom uczącym się na zagranicznych uczelniach wypłacano stypendia). Zreorganizowano armię, wprowadzając powszechną służbę wojskową. Wzorce czerpano z najlepiej wówczas zorganizowanych wojsk na świecie – armii pruskiej.

Do Japonii sprowadzono wybitnych specjalistów zachodnich, którzy pomogli Japończykom zbudować nowoczesny przemysł. Początkowo importowano maszyny i urządzenia niezbędne do uruchomienia produkcji, z czasem jednak zadanie zaopatrywania rodzącego się narodowego przemysłu w sprzęt przejęły krajowe koncerny. Powstały także poczta i kolej.

Zmiany objęły również strukturę społeczną. Pod koniec lat sześćdziesiątych XIX w. zniesiono system feudalny. Samurajom odebrano ich posiadłości w zamian za odszkodowania pieniężne. W 1877 r. zbuntowali się oni jednak przeciw reformom. Wybuchła krwawa wojna domowa, w której siły samurajów zostały ostatecznie pokonane. Z czasem powstały związki zawodowe, a potem także partie polityczne, które rozpoczęły walkę o prawa pracownicze. W 1889 r. wprowadzono **konstytucję** (tzw. konstytucja Meiji), a w następnym roku powołano parlament. Zmiany te były podstawą budowy nowoczesnego japońskiego cesarstwa.

KSZTAŁTOWANIE SIĘ JAPOŃSKIEGO MOCARSTWA

Pod koniec XIX w. zmodernizowana Japonia była gotowa do rozpoczęcia ekspansji i podjęcia rywalizacji z mocarstwami na arenie międzynarodowej. Pierwszym celem stały się Chiny. W 1894 r. wybuchła wojna japońsko-chińska, która zakończyła się zwycięstwem Japonii. Podpisany w 1895 r. traktat pokojowy przyznawał Japończykom m.in. bazę morską w Port Artur i Tajwan. W wyniku nacisków Rosji Japonia musiała jednak zwrócić Chinom Port Artur. Kolejnym etapem budowy imperium był udział wojsk japońskich w tłumieniu powstania bokserów w Chinach w 1900 r.

Cztery lata później przed japońską armią i flotą stanęło kolejne wyzwanie – wojna z Rosją. Wojska japońskie pokonały przeciwnika w **bitwie pod Mukdenem**, zdobyły Port Artur oraz wyeliminowały z walki rosyjską Flotę Oceanu Spokojnego. Z kolei w 1905 r. w **bitwie pod Cuszimą** siły morskie

» Westernizacja (ang. *western* – zachodni) – proces przejmowania wzorców politycznych, ekonomicznych, kulturowych czy obyczajowych z kręgu cywilizacji zachodniej, przede wszystkim z Europy Zachodniej i Stanów Zjednoczonych.